

Łaska wszystko zmienia

Bryan Craig

Dyrektor Sekretariatu ds Rodziny, Wydział Południowego Pacyfiku

Dyrektor Adwentystycznego Instytutu Więzi Rodzinnych, Sydney

Wprowadzenie

Adwentyści Dnia Siódmego wierzą, że rodzina jest ważna. Postrzegamy rodzinę jako najważniejszą jednostkę społeczeństwa, w której tworzą się zachowania społeczne oraz wartości duchowe, utrwalane oraz przekazywane z pokolenia w pokolenie. Więzy emocjonalne, które łączą rodzinę, tworzą niezwykłą nić zażyłości, która ma na nas wpływ często na całe życie.

Badacze społeczni uważają, że małżeństwo jest kamieniem węgielnym rodziny. Twierdzą, że trudno jest stworzyć szczęśliwe i bezpieczne środowisko rodzinne, jeżeli związek małżeński nie jest trwały i dynamiczny. Jeżeli para nie jest zaangażowana w swoje małżeństwo, to fakt ten prędzej, czy później zagrozi rodzinie i przyczyni się do problemów rodzinnych.

Kiedy Bóg stworzył i pobłogosławił pierwsze małżeństwo (Genesis 1, 2), Jego zamiarem było, aby możliwość dawania i otrzymywania miłości inspirowała nas i pomagała nam budować relacje wzajemne o wysokiej jakości. Wszyscy ludzie pragną miłości i intymności. Dając i otrzymując miłość pogłębiamy wzajemne zrozumienie oraz doświadczamy większej bliskości i zaufania.

Małżeństwo i rodzina poddawane są trudnym próbom

Ze względu na zmieniający się klimat społeczny na świecie, rodziny i małżeństwa poddawane są trudnym próbom. Jest wiele dowodów na to, że wzrost odsetek rozbitych rodzin, stres, w którym na codzień żyje wiele rodzin, oraz zmiany we współczesnej strukturze rodziny spowodowały wiele zamieszania. Zmiany wprowadziły odchylenia od wzorców rodzinnych, zaburzyły oczekiwania wobec innych w rodzinie, oraz spowodowały pojawienie się nowych form rodziny. Kilka znaczących zjawisk podkreśla społeczne zmiany w małżeństwie i rodzinie:

Zmiany w życiu rodzinnym. Małżeństwo i rodzenie dzieci opóźnia się, gdyż kobiety i mężczyźni wolą dłużej pozostawać niezależni. Narodziny pierwszego dziecka pojawiają się o wiele później. Kobiety kwestionują tradycyjnie przypisaną im rolę i większość decyduje się na pracę, co zapewnia im finansową niezależność.

Zmiany w oczekiwaniach wobec małżeństwa. Większość par pobiera się dzisiaj ze względu na status społeczny i emocjonalne poczucie bezpieczeństwa, a nie ze względu na wsparcie ekonomiczne. Wiele par zastanawia się nad znaczeniem miłości i trudno im zaufać innej osobie, ze względu na własne dysfunkcyjne dzieciństwo. Kiedy pojawiają się trudności w małżeństwie, częściej niż dawniej rozważają one możliwość separacji i rozwodu.

Zmiany w roli i stylu rodzicielstwa. Tradycyjny autorytarny styl ustąpił miejsca bardziej demokratycznemu, a często przyzwalającemu podejściu do wychowania dzieci. Wiele par, gdzie obie strony pracują, nie zdołało podjąć swojej roli w rodzinie.

Zmiany w strukturze rodziny. Łatwość, z jaką można zakończyć teraz związek, wpłynęła na różnorodność struktur rodzinnych (np. rodzice samotnie wychowujący dzieci, rodziny zstępne, rodziny tworzone przez ponowne zamążpójście).

Zmiany w poczuciu społeczności. Nastąpiło odejście od społeczności, która dzieli wartości, do społeczności, która jest wojująco-indywidualistyczna. Często powoduje to w rodzinach uczucie izolacji i odosobnienia.

Pośród tych wszystkich zmian, można się zastanowić czy jeszcze ktokolwiek wierzy w rodzinę i ją ceni. Młode pary boją się małżeńskich zobowiązań i często wybierają inne formy związku.

Poselstwo łaski na trudne czasy.

Tęsknimy za miłością i intymnością. Pragniemy zapewnienia, wiedzy oraz poczucia, że jesteśmy wyjątkowi i rozumiani przez kogoś, że komuś na nas zależy. Ze względu na sprzeczne interesy i przeciwstawne wartości, wiele osób jednak uważa że rozwój długotrwałego związku w małżeństwie jest trudnym i wymagającym przedsięwzięciem. Nieporozumienia są częste. Nieumiejętność komunikacji, utworzenia i utrzymania zdrowego związku, sprawia, że wiele par jest rozczarowanych, rozgoryczonych i wyalienowanych. Tylko nieliczni przyjęli odpowiedni model rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie ze złością. Pojednanie i przebaczenie nie przychodzi łatwo. Wiele par poszukuje sposobów na ożywienie umiającego, lub nie rozwijającego się związku. Dla wielu, problemy w związku stały się najważniejszym zmartwieniem.

W tym kontekście, list Pawła do Efezjan wydaje się być szczególnie adekwatny. Efez był zbojem, który przechodził trudny czas. Klótnie i walki pomiędzy "oddanymi" chrześcijanami były na porządku dziennym, a w społeczności zaczęły się pojawiać głębokie podziały. List do Efezjan napisany jest w sposób charakterystyczny dla Pawła. Najpierw podkreśla łaskę Bożą, jako jedyną podstawę zbawienia i uzdrowienia. Później wskazuje na zachowanie i mówi, jak łaska objawia się w życiu wierzącego. Rozdziały 1-3 omawiają podstawę odkupienia i chrześcijańskiej jedności. Apostoł twierdzi, iż "w Chrystusie" Bóg przeznaczył nas, abyśmy byli jego córkami i synami. Otrzymujemy dlatego specjalne błogosławieństwo (Efezjan 1, 5-8), ponieważ łaska daje nam nowe życie (Efezjan 2, 4-10). Paweł podkreśla, że prawdziwy pokój i jedność w społeczności wierzących można osiągnąć jedynie poprzez Chrystusa. Twierdzi, że:

- Chrystus tworzy jedność (2,14).
- Chrystus burzy mur nieprzyjaźni (2,14).
- Chrystus buduje jedność z różnorodności (2,15).
- Chrystus w jednoczy nas w rodzinie (2,19).

Ulubiony temat Pawła: łaska. Pokój, harmonia i rozwijanie poczucia jedności są możliwe dzięki łasce Bożej. Tylko wtedy, gdy Bóg, nieograniczony w miłosierdziu i miłości, obejmie nas niewiarygodną dobrocią i łaską, możemy wszystko osiągnąć. Nacisk Pawła na łaskę stanowi kamień węgielny dyskursu na temat tego, jak osiągnąć jedność w kościele i budować zdrowe relacje pomiędzy wyznawcami.

Łaska to ulubiony temat Pawła. Dla niego, łaska Boża nie była zaledwie pocieszeniem w trudnych sytuacjach. Odmieniła jego życie. Boża łaska jest motorem napędowym, który przynosi pojednanie i inspiruje nas do rozwoju odpowiedzialnych i satysfakcjonujących związków. Tylko i wyłącznie poprzez łaskę wyznawcy Chrystusa mogą być zmotywowani, kiedy zbierają się w jednym celu. Tak jak powiedział Charles Stanley w książce *A Touch of His Peace* (1993), "Tam, gdzie obfituje łaska, kwitnie pokój. Gdzie łaska jest tłumiona, pokój obumiera."

Po omówieniu podstaw łaski w pierwszych trzech rozdziałach listu do Efezjan, Paweł przechodzi w rozdziałach 4-6 do praktycznych sugestii co do działania łaski w życiu – jak żyć "życiem miłości" (5,2), "życiem godnym powołania, jakie otrzymaliście". (4, 1-2)

W jaki sposób łaska wpływa na małżeństwo

Łaska Boża może odmienić małżeństwa. Kiedy dowiadujemy się, jak wyposaża nas Duch Święty i kiedy zapraszamy Go do naszych serc, odkrywamy klucz do małżeństwa i rodziny pełnej miłości. Gerald May w *Addiction and Grace* (1988) mówi: "Moc łaski objawia się najpełniej, kiedy człowiek decyduje się na działanie w harmonii z Bożą wolą" (str. 139). Oto kilka sposobów, które podaje Paweł, w jaki objawia się łaska w życiu wierzącego. Są niezbędne dla funkcjonowania szczęśliwego, zdrowego małżeństwa. To proste, jednak skuteczne sposoby, aby prowadzić "życie miłości".

Podkreślaj pozytywwy (Efezjan 4,1-3). Łaska prowadzi nas do skoncentrowania uwagi na pozytywach, a nie negatywach. Paweł wymienia cztery cechy charakteru, które pomagają "zachować jedność Ducha w spójni pokoju". (werset 3):

- *Pokora* – pokorna służba potrzebom innych (werset 2).
- *Łagodność* – bycie łagodnym i pełnym szacunku, pokazywanie innym, że nam na nich zależy, nie lekceważenie innych (werset 2).
- *Cierpliwość* – nie dążenie do zemsty za wyrządzone zło lub odplacenia się za ranę zadaną przez innych (werset 2).
- *Wyrozumiałość* – znoszenie jedni drugich w miłości. Wzajemna tolerancja sprawia, że dwie ludzkie istoty żyją w pokoju i miłości (werset 2)

Te cztery cechy są niezbędne dla współmałżonków, jeżeli chcą budować mosty porozumienia oraz wziąć odpowiedzialność za związek, a także podsycać wzajemnie poczucie własnej wartości.

Komunikacja w miłości (Efezjan 4,15. 29). Dobre związki w dużej mierze zależą od otwartej i szczerzej komunikacji. Istotą szczerzej komunikacji jest chęć bycia wrażliwym – dzielenie się delikatnymi aspektami nas z drugą osobą, ryzykowanie przyznania się do strachu i wrażliwości, oraz aktywne słuchanie o uczuciach i myślach drugiej osoby. Otwarcie

się z naszej strony jest zaproszeniem do intymności z drugim człowiekiem. Stanowi zaproszenie do zrozumienia kim tak naprawdę jesteśmy.

Wiele związków kuleje, gdyż ludzie nie są skłonni zaufać drugiej osobie. Strach popycha ich do ukrywania części siebie przed innymi, lub do angażowania się w różnego rodzaju negatywne relacje, które hamują zrozumienie i blokują rozwój związku. Boża łaska motywuje nas do komunikowania się w miłości i akceptacji, a nie do stosowania obronnej, egoistycznej i manipulacyjnej taktyki. Jeżeli, zamiast komunikowania się w łasce, miłości i akceptacji, istnieje jakaś nieprawidłowość, deprecjonowanie drugiej osoby, obojętność, lub krytyka, takie toksyczne relacje niszczą związek i doprowadzą albo do eskalacji konfliktu, albo do nieporozumienia, lub wycofania się i milczenia.

Rozwiąż konflikty w sposób konstruktywny (Efezjan 4,25. 26. 31). Paweł radzi nam przestać rozpamiętywać nasze urazy i nieporozumienia. Wskazuje, że łaska Boża pozwala nam rozpoznać chwile, kiedy jesteśmy źli, i w sposób konstruktywny sobie z tym uczuciem radzić. Wiele osób myśli, że grzechem jest się gniewać. Cytują nawet Efezjan 4,26 jako dowód. Ale gniew to emocje, które pochodzą od Boga. Działa jak system ostrzegawczy, który wskazuje, że zostaliśmy zranieni przez drugą osobę. Paweł nie potępia gniewu, a jedynie wskazuje, że musimy zając się zranieniami i nieporozumieniami, aby nie mijały dni zanim w przyjacielski sposób ich nie rozpatrzymy. Podtrzymywanie gniewu prowadzi do zgorzknienia, żalu i chęci zemsty.

Nieumiejętność radzenia sobie z gniewem i z konfliktami, to jeden z głównych powodów cierpienia i porażki w małżeństwie. "Wszelka gorycz i zapalczywość, i gniew, i krzyk, i złorzeczenie niech będą usunięte spośród was wraz z wszelką złością" (werset 31). Werset ten sugeruje, że musimy nauczyć się odkładać przeszłość na półkę.

Przebaczajcie jedni drugim (Efezjan 4,32). Podczas gdy wzywa się nas do przebaczenia, w rzeczywistości nie tak łatwo jest przebaczyć. Mimo iż przebaczenie może nie być w stanie zniwelować konsekwencje zła, jakie zostało wyrządzone, to prawdziwe przebaczenie oznacza, iż jesteśmy chętni zdjęć z drugiej osoby nieco z ciężaru potępienia. Pożegnanie się z goryczą i żalem, pokuta oraz cierpienie, naprawdę są darami Bożymi, aktem łaski. Łaska podtrzymuje żywotność związku i kładzie kres ryzyku alienacji i odrzucenia.

W *25 Surprising Marriages* (1997), książce Williama J. Petersona, czytamy o małżeństwie Billy'ego i Ruth Graham. Bóg potężnie użył ich oboje, a ich małżeństwo to przypadek jednoczenia dwóch silnych charakterów, dopasowywania się i uczenia przebaczać sobie wzajemnie. Przy silnej osobowości, a odmiennym zdaniu na wiele tematów, ich doświadczenie, szczególnie w pierwszych latach małżeństwa, często naznaczone jest konfliktami. Przyznaje ona: „życie w domu Billego Grahama nie jest pasmem nieustającej słodyczy i światła (str. 351). Pomimo baptystycznych przekonań Billego, ona pozostała niewzruszoną prezbiterianką. Jego pierwsza parafia zmieniła nazwę, aby objąć bardziej szerokie spektrum poglądów, gdyż żona Billego nie została przekonana, iż powinna dać się ochrzcić przez zanurzenie. Mimo iż Bill przedstawiał poglądy religijne bardzo różniące się od jej poglądów, uznawał jej odczytanie biblijne jako większe, niż swoje,

oraz przyznawał, iż pomogła mu bardziej zrównoważyć poglądy na inne denominacje religijne.

“Pewnego razu, kiedy Bill głosił kazanie na temat chrześcijańskiego domu, zapytał żony, jak zazwyczaj, co o tym sądziła.

Odpowiedziała: - To było dobre kazanie, z wyjątkiem jednej rzeczy.

- Jakiej?

- Czasu.

- Czego?

- Czasu. Spędziłeś jedenaście minut omawiając obowiązki żony wobec męża i tylko siedem minut omawiając obowiązki męża wobec żony.” (str. 351).

“Pochodzili z dwóch różnych światów, żyli w dwóch różnych światach, a jednak razem utworzyli mocny związek, który był błogosławieństwem dla całego świata (str. 364). Jednym z kluczy do szczęścia było ulubione powiedzenie Ruth: „szczęśliwe małżeństwo to związek dwóch osób pełnych przebaczenia (str. 352).

Przebaczenie obejmuje przynajmniej dwa różne aspekty:

- *Bezwarunkowe przebaczenie.* Jedną z części przebaczenia jest bezwarunkowe przebaczenie, którym obdarzamy tych, którzy nas zranili, ponieważ Jezus nam przebaczył (Efezjan 4,32). Takie przebaczenie nie jest dla nas czymś naturalnym i dlatego musimy prosić Ducha Bożego o pomoc. Najpierw dar taki otrzymamy do serca – jest to najtrudniejsza część – następnie z pokorą, szczerze i ze świadomością tego, że i nam przebaczone być może więcej, niż sami teraz przebaczymy, oferujemy ten dar innym. Takie bezwarunkowe, oparte na łasce przebaczenie, może prowadzić do stworzenia odpowiednich okoliczności, aby winowajca został pobudzony do pokuty, chociaż nie po to została ona nam dana.

- *Proces warunkowy.* Kolejny aspekt przebaczenia dotyczy procesu, w jakim uczestniczą dwie osoby (Łukasz 17,3. 4). Proces ten będzie efektywny tylko wtedy, kiedy w życiu zranionej osoby będzie obecny pierwszy aspekt przebaczenia i kiedy pokora, wyznanie i pokuta będą widoczne w postawie winowajcy. Jeżeli celem procesu jest pojednanie, musi występować wzajemność, która obejmuje dialog, omówienie problemu, który spowodował zranienie, oraz obietnica komunikacji, radzenia sobie z gniewem i rozwiązywanie problemów bardziej efektywnie, tak aby zranienie i alienacja nie brały góry

Bądźcie sobie wzajemnie poddani (Efezjan 5,21). Zasada równości i wzajemności jest omówiona przez Pawła w Efezjan 2, 14-16. Ewangelia Boża pozwala nam poddać się drugiemu w miłości, zamiast przyjmowania postawy wyższości, dominacji i kontroli nad drugą osobą. Paweł prosi mężczyzn i kobiety, mężów i żony, aby byli „pełni Ducha” (5, 18), tak by mogli prowadzić życie pełne miłości i szacunku wobec innych. W Efezjan 5,21 Paweł przedstawia naczelną zasadę, która odnosi się do wszystkich związków chrześcijańskich, a w szczególności do: małżeństwa (Efezjan 5, 22-23), relacji rodzic-dziecko (Efezjan 6, 1-4), relacji pan-sługa, czy też pracodawca-pracownik (Efezjan 6, 5-9). Apostoł mówi nam, iż

musimy być chętni ofiarować siebie w służbie drugiemu człowiekowi. Aby pokazać, że akceptujemy, szanujemy i troszczymy się wzajemnie o siebie, oraz rozwinęliśmy poczucie wzajemności oraz akceptacji dla darów drugiej osoby, musimy unikać bezużytecznych walk o władzę, które kończą się dominacją jednej osoby nad drugą.

Bądźcie oddani w miłości jedni drugim (Efezjan 5,1.2). Paweł zaprasza nas do życia w miłości. Jest to najlepszy przykład łaski. Jedynie w kontekście łaski odnajdujemy motywację, aby łaskawie i bez ograniczeń kochać jedni drugich w sposób, w jaki przedstawia apostoł. Miłość jest wyborem, który polega na zachowywaniu się wobec drugiej osoby w sposób pełen łaski, tak aby wiedziała, co wobec niej czujemy. Pojęcie Pawła o miłości obejmuje coś więcej niż tylko uczucie wzajemnej adoracji. Dla niego, miłość oznacza zaangażowanie i czyny.

Zaangażowanie się jest szczególnym składnikiem długotrwałego związku, niezbędnym elementem stabilności małżeństwa i relacji rodzinnych. Zaangażowanie się oznacza złożenie obietnicy lojalności, przysięgi pozostania wiernym i prawdziwym w związku z drugą osobą. To cecha, która najbardziej przyczynia się do wzrostu, rozwoju i stabilności małżeństwa i rodziny.

Miłość to słowo *czynu* – postawa, która objawia się w naszym zachowaniu. Miłość jest wyborem, aby zachowywać się wobec drugiej osoby w sposób *kochający*, czyli taki, który będzie odzwierciedlał nasze uczucia, a czasami, w sposób kochający pomimo naszych uczuć w danym momencie. Często decyzja, aby kochać, pojawia się pośród zamieszania, frustracji, a nawet gniewu i złości. Następujące opowiadanie ilustruje jak oddanie się miłości może pomóc w przeciwstawieniu się problemom i sprawić, że związek będzie trwał.

Robert Fulghum (1997) opowiedział o tym, jak na jednym z wykładów poprosił słuchaczy o podzielenie się historiami miłosnymi. Pewien szacowny biznesmen w średnim wieku pokazał mu bladoniebieską, perfumowaną kopertę:

“Powiedział: - Zanim przeczytasz, wiedz, że mam ją od przynajmniej dziesięciu lat, a list napisała moja żona, z którą cały czas żyję.

W kopercie znajdowała się kartka w takim samym kolorze, a na niej zapisane piórem kilka zdań:

Mój najdroższy Harry:

Nienawidzę Cię, nienawidzę Cię, nienawidzę Cię.

Z wyrazami szacunku i miłości, Edna.

Uśmiechnąłem się i popatrzyłem na niego, czekając na dalszy ciąg opowieści.

On też się uśmiechał kiedy składał kartkę i wkładał ją ponownie do koperty.

- To wszystko – powiedział i odszedł. (str. 4, 5).

Bliskie relacje wyzwają wiele uczuć, ale oddana miłość może rozwiązywać trudności i sprawić, że związek będzie trwały. Taka jest natura miłości, którą mamy okazywać w życiu wypełnionym pokojem i łaską, do którego zostaliśmy powołani.

Zakończenie

Tak jak apostoł Paweł koncentrował się na łasce Bożej, tak samo my musimy dokonać oceny naszego życia i uczynić łaskę jego centralnym punktem. My także staniemy się pasjonatami Bożej niezmiernie miłości dla nas, kiedy zrozumiemy łaskę, jaką nas obdarzył. Dobra nowina o Bożej dobroci i uprzejmości względem nas, przyswojona i utrwalona w naszym życiu, radykalnie odmieni małżeństwo. Łaska otwiera drogę do doświadczenia związków międzyludzkich, które budują zaufanie, pewność, oraz szacunek dla drugiej osoby, oraz pomaga zniwelować stres i niepokój, które często pojawiają się we wspólnym życiu. Łaska czyni nas łaskawymi ludźmi!

Bibliografia

Foulkers, F. (1989). *Ephesians*. Revised Edition. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.

Fulghum, R. (1997). *True love*. New York: HarperCollins Publishers, Inc.

May, G. (1988). *Addiction and grace*. San Francisco, CA: Harper Collins.

Peterson, W. J. (1997). *25 surprising marriages*. Grand Rapids, MI: Baker Books.

Stanley, C. (1993). *A touch of his peace: Meditations on experiencing the peace of God*. Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing Corp.

Van Vonderen, J. (1992). *Families where grace is in place*. Minneapolis, MN: Bethany House Publishers.